

บทคัดย่อ

แผนงานวิจัย การเตรียมความพร้อมด้านการจัดการการท่องเที่ยวของวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราชเพื่อรองรับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย 4 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อจัดทำแผนการสื่อความหมายทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวของวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อรองรับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก ผลการศึกษาของวัตถุประสงค์นี้เป็นผลการศึกษาวิจัยจากเรื่อง การสื่อความหมายทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวของวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราชเพื่อรองรับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก 2) เพื่อจัดทำแผนการเสริมสร้างขีดความสามารถของเครือข่ายด้านการจัดการการท่องเที่ยวของวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อรองรับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก ผลการศึกษาของวัตถุประสงค์นี้เป็นผลการศึกษาวิจัยจากเรื่อง การเสริมสร้างขีดความสามารถของเครือข่ายด้านการจัดการการท่องเที่ยวของวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราชเพื่อรองรับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของคนในชุมชน นักท่องเที่ยว และ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการการท่องเที่ยว เกี่ยวกับผลกระทบต่อการท่องเที่ยวจากขึ้นทะเบียนวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นมรดกโลก ผลการศึกษาของวัตถุประสงค์นี้ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้การจัดประชุม การจัดประชุมปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษารวบรวมข้อมูล และ 4) เพื่อจัดทำคู่มือการเตรียมความพร้อมด้านการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก ผลการศึกษาวัตถุประสงค์ข้อนี้ได้จากการนำผลการศึกษาจากข้อที่ 1 2 และ 3 มาวิเคราะห์ร่วมกัน โดยสังเคราะห์ออกมาเป็นคู่มือการเตรียมความพร้อมด้านการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก

ผลการดำเนินงานของแผนงานวิจัยเรื่อง การเตรียมความพร้อมด้านการจัดการการท่องเที่ยวของวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อรองรับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก สรุปได้ดังนี้

1) เนื้อหาของการสื่อความหมาย (Contents) ทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว ของวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อรองรับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกใช้ 1) ด้านพุทธศิลป์ ที่ได้กล่าวถึงความงามทางสถาปัตยกรรมและความชาญฉลาดในเชิงช่าง 2) ด้านพุทธภูมิ กล่าวถึงอิทธิพลต่อการสืบต่อด้านสถาปัตยกรรมและเผยแพร่วัฒนธรรมลัทธิเถรวาทแบบลังกาวงศ์ และ 3) พุทธ

ศรัทธา ได้กล่าวถึงความสำคัญของวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวพุทธ

ส่วนเครื่องมือของการสื่อความหมาย (Tools) ผู้สื่อความหมายเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมกับวัดพระมหาธาตุฯ โดยอาจใช้ร่วมกับเครื่องมือสื่อความหมายอื่นๆ คือ เครื่องมือสื่อความหมายภายในพื้นที่ ได้แก่ ป้าย เส้นทางเดินและศึกษาด้วยตนเอง สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ศูนย์สื่อความหมายและกิจกรรมพิเศษ และ เครื่องมือสื่อความหมายภายนอกพื้นที่ ได้แก่ กราฟฟิกภาพแบบเคลื่อนไหว (Motion Graphic) ผ่านสื่อดิจิทัลและสื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงการกำหนดแนวคิดประชาสัมพันธ์พิเศษ โดยที่เครื่องมือสื่อความหมายทั้งสองแบบนี้ใช้การออกแบบเลขศิลป์ (Graphic) เป็นลายเส้นที่เข้าใจง่ายของคนทุกกลุ่ม และ การใช้สีหลักที่สื่อถึงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นผ่านตัวหนังสือแล้วปรับโทนสีให้ดึงดูดความสนใจและไม่ขัดแย้งกับคุณค่าต่างๆของพื้นที่ ได้แก่ สีเหลืองเข้ม สีฟ้าเข้ม สีส้มแสด สีขาว และสีดำ แผนการสื่อความหมายทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวของวัดพระมหาธาตุฯ ได้กำหนด 3 ประเด็น คือ ด้านพุทธศิลป์ ด้านพุทธภูมิ และด้านพุทธศรัทธา เป็นหัวข้อหลักในการนำเสนอพร้อมพัฒนาออกแบบเครื่องมือในการสื่อความหมายให้มีความเหมาะสมกับประเด็นเนื้อหา โดยกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบและระยะเวลาในการดำเนินงาน ตลอดจนการประเมินความเหมาะสมของเนื้อหาและเครื่องมือในการสื่อความหมายทางวัฒนธรรม

2) ได้แผนการเสริมสร้างขีดความสามารถของเครือข่ายด้านการจัดการการท่องเที่ยวของวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อรองรับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก โดยแบ่งออกเป็น 4 ยุทธศาสตร์ดังต่อไปนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 1 คุ้มครอง ป้องกัน อนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมให้คงอยู่ ยุทธศาสตร์ที่ 2 เสริมสร้างความรู้ทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคลากรในเครือข่ายด้านการจัดการการท่องเที่ยว ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาเครือข่ายการจัดการการท่องเที่ยว และยุทธศาสตร์ที่ 4 บริหารจัดการองค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์ การพัฒนา และการบริหารจัดการ

การท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังได้เสนอโปรแกรมการเสริมสร้างขีดความสามารถของเครือข่ายด้านการจัดการการท่องเที่ยววัดพระมหาธาตุฯ ที่ได้พัฒนาขึ้นจากการวิจัย จำนวน 3 โปรแกรมเพื่อเครือข่าย 3 กลุ่มคือการเสริมสร้างขีดความสามารถของเครือข่ายด้านการจัดการการท่องเที่ยววัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร (กลุ่มชุมชน) การเสริมสร้างขีดความสามารถของเครือข่ายด้านการจัดการการท่องเที่ยววัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร (กลุ่มผู้ประกอบการ) และการเสริมสร้างขีดความสามารถของเครือข่ายด้านการจัดการการท่องเที่ยววัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร (กลุ่มหน่วยงานภาครัฐสมาคมและ NGO)

3) ได้รายงานการศึกษาความคิดเห็นของคนในชุมชน นักท่องเที่ยว และ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการการท่องเที่ยว เกี่ยวกับผลกระทบที่มีต่อการท่องเที่ยวจากขึ้นทะเบียนวัดพระมหาธาตุ

วรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นมรดกโลก รายงานการศึกษาความคิดเห็นของคนในชุมชน นักท่องเที่ยว และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการการท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลกระทบที่มีต่อการท่องเที่ยวจาก ขึ้นทะเบียนวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นมรดกโลก ซึ่งการศึกษาความคิดเห็นของคนในชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการการท่องเที่ยว ได้ผลการศึกษาดังนี้ ผลกระทบด้านบวก ได้แก่ มีนักท่องเที่ยวเข้ามามากขึ้น ทำให้เศรษฐกิจของจังหวัดดีขึ้น เป็นการผลักดันทุนทางวัฒนธรรม และผลกระทบด้านลบ ได้แก่ ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม การจราจรแออัด ปัญหาอาชญากรรม ค่าครองชีพสูงขึ้น มีมลพิษมากขึ้น

ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวพบว่า ผลกระทบในทางลบพบว่าการขึ้นทะเบียนวัดพระมหาธาตุฯเป็นมรดกโลกจะทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราชเพิ่มขึ้น เพิ่มคุณค่า สร้างชื่อเสียงให้กับการท่องเที่ยว กระตุ้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสร้างความมั่นใจในมาตรฐานให้กับการท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราช สำหรับ ผลกระทบในทางลบพบว่าการขึ้นทะเบียนวัดพระมหาธาตุฯเป็นมรดกโลกจะทำให้ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของจังหวัดนครศรีธรรมราชมีราคาแพง ทำให้เกิดปัญหาการหมุนเวียนของคนในการนมัสการพระธาตุ ทำให้วิถีชีวิตของคนในจังหวัดนครศรีธรรมราชเปลี่ยนแปลง นำมาซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ต้องใช้ทรัพยากรมาก , ทำให้เกิดข้อปฏิบัติที่ยุ่งยากในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยว และจะนำมาซึ่งการควบคุมการจัดการการท่องเที่ยวจากภายนอก

4) ได้ต้นฉบับคู่มือการเตรียมความพร้อมด้านการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก แบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลักคือ ส่วนที่ 1 บทนำซึ่งเกี่ยวกับการใช้คู่มือ, ส่วนที่ 2 การบริหารและการจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งมรดกโลก และส่วนที่ 3 การเตรียมความพร้อมด้านการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก

Abstract

The research objectives of preparation of tourism management for nominating Wat Phramahathat Voramahaviharn, Nakhon Si Thammarat province, Thailand as a World Heritage Site were 1) to develop cultural Interpretation plan for tourism to nominate Wat Phramahathat Voramahaviharn, Nakhon Si Thammarat province, Thailand as a World Heritage Site 2) to develop strategic planning for capacity building in tourism management network to nominate Wat Phramahathat Voramahaviharn, Nakhon Si Thammarat province, Thailand as a World Heritage Site 3) to study the stakeholders opinions about the tourism impact toward nominating Wat Phramahathat Voramahaviharn, Nakhon Si Thammarat province, Thailand as a World Heritage Site and 4) to produce the handbook about tourism management preparation for upcoming World Heritage site. The research results revealed into 4 main points as following:

1) The contents of cultural interpretation dimension which appropriate for tourism management to Nominate Wat PhraMahathat, Nakhon Si Thammarat, Thailand as a World Heritage site consisted of 3 main dimensions included: 1) the Buddhist art; is regarding architectural beauty and intelligence in its craftsmanship, 2) the Buddhist land; is concerning the influence on continuation of architecture and propagation of Theravada Buddhism of Lanka in Thailand, and 3) the Buddhist faith; is concerning the importance of Wat PhraMahathat, Nakhon Si Thammarat at the heart and soul of the Buddhist.

For the interpretation tools for cultural interpretation for tourism to nominate Wat PhraMahathat, Nakhon Si Thammarat, Thailand as a world heritage site dimension, it offers tools that taking wide variety of user into account by divide the interpretation tools into 2 main groups; which are local tools and tools presented outside Wat PhraMahathat, Nakhon Si Thammarat area; making it accessible to all groups. The interpretation tools focus on the use of graphic design which is the appearance of lines that are easy to understand, and determining the main color by the design of the color

that reflected from the shadow puppet, which are dark yellow, blue, dark orange, orange, white, black and other similar colors. Researcher had taken the 3 topics from content of cultural interpretation dimension as in 1) the Buddhist art ,2) the Buddhist land; and 3) the Buddhist faith to be the main topic for the presentation and develop interpretation tool that is appropriate with the main content. Through assigning responsible agency and cultural interpretation tool to be able to develop a complete interpretation plan for cultural interpretation for tourism to nominate Wat PhraMahathat, Nakhon Si Thammarat, Thailand as a world heritage site.

2) Strategic planning for capacity building in tourism management network to nominate Wat Phramahathat, Nakhon Si Thammarat, Thailand as a world heritage site consists of 4 strategies: 1) Protection and conservation of cultural heritage 2) Capacity building of tourism personals in the tourism management network 3) Development of tourism management network and 4) Knowledge management in the areas of conservation development and tourism management. In addition, The researchers have developed three programs in capacity building in tourism management network to nominate Wat Phramahathat, Nakhon Si Thammarat, Thailand as a world heritage site upon the weaknesses from current situation analysis and requirements of stakeholders. Three capacity building programs are for three groups of tourism network which are supporting organizations, entrepreneurs and communities.

3) The results of the study the stakeholders opinions about the tourism impact toward nominating Wat Phramahathat Voramahaviharn, Nakhon Si Thammarat province, Thailand as a World Heritage Site showed both sides of tourism impact. The positive sides of tourism impact included increasing numbers of tourists, the improvement of local economic, while there were negative tourism impacted were mentioned such as the traffic, criminal rate, the pollution, and the increasing of cost of living. The research survey on tourists' opinion revealed 4 positive tourism impact as followed being a world heritage site would increase the number of tourists in the province, add value and recognition at the international level, motivate the conservation of natural resources, and would make the provincial tourism standardized. As for the negative tourism impacts in the tourist's

perspectives were increasing travel expenditure, causing circulation problems of devotees to the pagoda, lifestyles changing of local people, using more and longer resources for tourism activities, difficulty to organize tourism activities in the province, and bringing external control of tourism management into the province.

4) The tourism management operational guideline for nominating World Heritage Site was produced separated into 3 main parts; introduction to the manual, tourism management aspects in World Heritage Site, and the tourism management preparation for nominating World Heritage Site.

.
.